

Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej

<https://ofiary.ipn.gov.pl/ofi/z-archiwum-ipn/represje-sowieckie/15096,Tengeru-mala-ojczyzna-Polakow-w-Afryce-Wschodniej.html>
27.04.2024, 08:54

TENGERU-MAŁA OJCZYŻNA POLAKÓW W AFRYCE WSCHODNIEJ

SPIS
 LUDNOŚCI PARAFIALNE
 W TENGERU

z 1946 r.

SPIS
 LUDNOŚCI PARAFIALNE
 W TENGERU

z 1946 r.

nr	imię i nazwisko	data chrztu	rodzaj	stan	parochia	parochia	parochia
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

nr	imię i nazwisko	data chrztu	rodzaj	stan	parochia	parochia	parochia
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

С ы л о

список в Церкви Тенгеру

№ п/п	Имя	Дата крещения	Дата записи
1.	Иван Пихал	02.I.1926 год	03.I.1927 год
2.	Вера Катерина	08.VIII.1926 год	08.II.1927 год
3.	Василий Шафрыков	18.V.1927 год	8.VIII.1927 год
4.	Мария Николаевна	10.VI.1928 год	14.II.1927 год
5.	Вера Александровна	4.II.1921 год	18.VII.1927 год
6.	Василий Степанович	18.V.1928 год	18.VI.1928 год
7.	Серафим Степанович	1927 год	1.VI.1928 год
8.	Игорь Андреевич	18.II.1927 год	09.IV.1928 год
9.	Владимир Николаевич	03.I.1927 год	17 мая 1928 мая
10.	Владимир Степанович	10.III.1927 год	20.V.1928 год
11.	Серафим Иван	1.I.1928 год	10.VI.1928 год
12.	Вера Александровна	1.I.1928 год	10.VI.1928 год
13.	Вера Степановна	08.IX.1927 год	07.VI.1928 год
14.	Ольга Иван	1927 год	0.VII.1928 год
15.	Василий Степанович	4.IV.1928 год	14.VII.1928 год
16.	Владимир Степанович	18.VI.1928 год	07.VII.1928 год
17.	Вера Степановна	1928 г.-	08.VIII.1928 год
18.	Владимир Степанович	1928 г.-	20.VIII.1928 год
19.	Владимир Степанович	02.V.1928 год	8.IX.1928 год
20.	Владимир Степанович	07.VIII.1928 год	09.X.1928 год
21.	Владимир Степанович	09.VI.1928 год	25.X.1928 год

С ы л о

список в Церкви Тенгеру

№ п/п	Имя	Дата крещения	Дата записи
1.	Иван Пихал	02.I.1926 год	03.I.1927 год
2.	Вера Катерина	08.VIII.1926 год	08.II.1927 год
3.	Василий Шафрыков	18.V.1927 год	8.VIII.1927 год
4.	Мария Николаевна	10.VI.1928 год	14.II.1927 год
5.	Вера Александровна	4.II.1921 год	18.VII.1927 год
6.	Василий Степанович	18.V.1928 год	18.VI.1928 год
7.	Серафим Степанович	1927 год	1.VI.1928 год
8.	Игорь Андреевич	18.II.1927 год	09.IV.1928 год
9.	Владимир Николаевич	03.I.1927 год	17 мая 1928 мая
10.	Владимир Степанович	10.III.1927 год	20.V.1928 год
11.	Серафим Иван	1.I.1928 год	10.VI.1928 год
12.	Вера Александровна	1.I.1928 год	10.VI.1928 год
13.	Вера Степановна	08.IX.1927 год	07.VI.1928 год
14.	Ольга Иван	1927 год	0.VII.1928 год
15.	Василий Степанович	4.IV.1928 год	14.VII.1928 год
16.	Владимир Степанович	18.VI.1928 год	07.VII.1928 год
17.	Вера Степановна	1928 г.-	08.VIII.1928 год
18.	Владимир Степанович	1928 г.-	20.VIII.1928 год
19.	Владимир Степанович	02.V.1928 год	8.IX.1928 год
20.	Владимир Степанович	07.VIII.1928 год	09.X.1928 год
21.	Владимир Степанович	09.VI.1928 год	25.X.1928 год

Newralgicznym momentem dla tysięcy Polaków wywiezionych na Syberię było zawarcie 30 lipca 1941 r. układu pomiędzy Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS). Układ Sikorski-Majski istotnie wpłynął na zmianę sytuacji ludności deportowanej, bowiem traktat przywrócił stosunki dyplomatyczne z Polską i przewidywał utworzenie armii polskiej na terenie Związku Sowieckiego. Przede wszystkim dla zesłańców najistotniejszy był dołączony do układu protokół, którego zapisy mówiły, iż z chwilą nawiązania stosunków dyplomatycznych rząd ZSRS udzieli amnestii obywatelom polskim, którzy zostali aresztowani i deportowani w głąb ZSRS. Wśród osób represjonowanych znalazły się również dzieci, których los na zesłaniu był szczególnie tragiczny. Doznawały głodu, chorób, a także były świadkami śmierci bliskich im osób. Ewakuacja polskich dzieci ze Związku Sowieckiego była niezwykle trudnym przedsięwzięciem, jednak w jej wyniku udało się ocalić ok. 18 tys. dzieci.

Jednym z miejsc lokacji dzieci były kolonie brytyjskie, w tym te znajdujące się na Czarnym Łądzie. Przyjmuje się, że w 22 polskich ośrodkach na terenie Afryki, m.in. w Kenii, Ugandzie, Rodezji Północnej (Zambia), Rodezji Południowej (Zimbabwe), Związku Południowej Afryki (Republika Południowej Afryki) oraz Tanganicy (Tanzania) umieszczono ok. 19 tys. zesłańców. Największym obozem było Tengeru, położone w ówczesnej Tanganicy a dzisiejszej Tanzanii.

Osiedle Tengeru znajdowało się u stóp malowniczej góry Meru, leżącej nieopodal najwyższego szczytu górskiego Afryki-Kilimandżaro. Osada mieściła się na terenie położonym ponad 1200 m n.p.m., gdzie panowały trudne warunki klimatyczne, sprzyjające rozwojowi malarii. Pomimo wszelkich niedogodności zesłańcy stworzyli miasteczko, które miało bardzo dobrze rozwiniętą sieć szkół, szpitali, założyli sierociniec, dom starców, a także liczne zakłady usługowe. Kwitło

w nim życie kulturalne i religijne.

Pierwszy transport ludności przybył do Tengeru z Indii 8 października 1942 r. Na pokładzie statku „Malaja” przyplłynęło wówczas 1045 osób. Liczba mieszkańców osiedla z biegiem czasu wzrastała.

W styczniu 1944 r. po raz pierwszy proboszcz osiedla przeprowadził kolędę, w trakcie której stworzył dokładny spis parafian. W późniejszym okresie był on na bieżąco uaktualniany. Należy wspomnieć, że spis powszechny sporządzony był przez władze cywilne dużo wcześniej. Z cyfrowej kopii rejestru ludności parafialnej z 1946 r., znajdującej się w zasobie Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, wynika, iż w Tengeru mieszkało ponad 4 tys. osób, z czego większość mieszkańców stanowiły kobiety i dzieci. Rejestr zawiera dokładne dane personalne zamieszkałej ludności, w tym dane dotyczące poziomu wykształcenia, adresu w Polsce, wykonywanego zawodu, oraz adnotacje na temat najbliższej rodziny (np. kto z bliskich zmarł na terenie Związku Sowieckiego lub czy służy w wojsku). Interesujące są zapisy zamieszczone w rubryce „Uwagi”. Pojawiają się tam informacje na temat umiejętności parafian, prac wykonywanych w osiedlu, czy też cech osobowości np. „dobrze szyje”, „pracuje w masarni”, „plotkuje”, „rodzina znajduje się w USA”. Ludność zamieszkująca obóz pochodziła z terenów Tarnopola, Polesia, Wołynia, Lwowa, Wilna, Nowogródka, Białegostoku, jak również z Łodzi i Warszawy. W spisie oddzielnie ujęto dzieci znajdujące się w sierocińcu oraz w internacie, które przybyły do obozu z innych ośrodków w celu kontynuacji nauki. Ponadto rejestr zawiera wykaz par określanych mianem „niemoralnych”. W tym dziale spisu, zamieszczono przede wszystkim osoby żyjące w konkubinacie, mające tylko ślub cywilny lub osoby posiadające nieślubne dzieci z jeńcami włoskimi.

Osiedle w Tengeru funkcjonowało w latach 1942-1950.